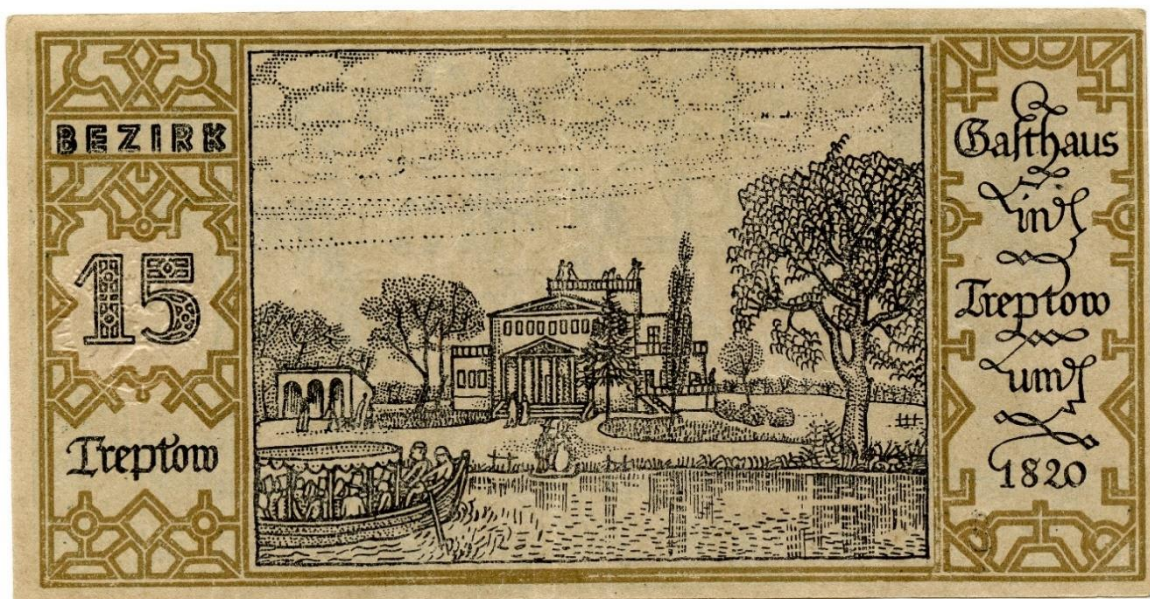

HISTORICKÝ POHĽAD NA REKREAČNÚ OBLASŤ TREPTOW

Po prvej svetovej vojne trpela nová nemecká republika, ktorá vznikla z Weimarskej ústavy, problémami s dodávkami kovov a čoraz nekontrolovanejšou infláciou. Situácia spôsobila vážny nedostatok mincí, veľkých aj malých, čo veľmi sťažovalo každodenný život a obchodnú výmenu. V dôsledku toho začali rôzne inštitúcie, najmä radnice, vydávať núdzové peniaze na zmiernenie nedostatku obeživa. Peňažné platidlá, v nemčine známe ako „Notgeld“, fungovali ako poukážka a mali spočiatku nízku hodnotu a obmedzený rozsah. Drvivá väčšina núdzových platidiel má veľmi starostlivý a prepracovaný dizajn. Berlínsky magistrát rozhodol 9. septembra 1921 vydať veľkú sériu 20 mestských pokladničných poukážok po 50 fenigov, na ktorých sú zobrazené historické motívy z rôznych berlínskych obvodov.

Obvod 15 – Treptow: zadná strana s hostincom v Treptowe okolo roku 1820

Predstavovaná malá bankovka má číslo pätnásť v sérii a je venovaná mestskému obvodu Treptow, starej vidieckej obci na juhozápade Berlína, nachádzajúcej sa na ľavom brehu rieky Spréva. Podľa vzoru bankovky, ktorá je jednotiacim prvkom celej série, v strede rubovej strany figuruje historický a veľmi sugestívny pohľad na jeden z rohov nového obvodu. Ilustrácia konkrétne vyobrazuje veľmi elegantný pavilón s neoklasicistickým nádychom, stojaci uprostred veľkej záhrady plnej stromov v tesnej blízkosti brehov rieky Spréva, kde sa plaví výletná loď plná noblesne oblečených párov. Na oboch stranách obrazu sú dva zvislé pruhy – označujú miesto a obvod, ku ktorému patrí. Lístok má číslo 15 v sérii, o čom informuje ľavá strana, a zodpovedá obvodu Treptow, zatiaľ čo pravá strana uvádza, že na obrázku je pohľad na Gasthaus – hostinec alebo penzión v Treptowe okolo roku 1820, teda sto rokov pred dátumom tlače platidiel. Stavbu mestského hostinca „v elegantnom štýle“ nariadil berlínsky magistrát v roku 1817, stavebné práce podľa plánov Friedricha Wilhelma Langerhansa, hlavného mestského architekta finišovali v rokoch 1821 a 1822 a v utorok 11. júna 1822 bol „Gasthaus na Spréve“ otvorený. Obdĺžnikovú stavbu s neoklasicistickým

portikom v strede a poschodím s balkónom a balustrádou, ako je znázornená i na platidle, obklopoval rozsiahly pozemok – záhradná reštaurácia a zároveň kaviareň pojala až 1 500 hostí. Oblasť, kde toto mestské zariadenie stálo, vyhľadával v 18. storočí s cieľom rekreácie a výletov veľký počet Berlínčanov prichádzajúcich pešo alebo loďou. Existencia novej destinácie spopularizovala túto časť obvodu Treptow do takej miery, že v druhej polovici 19. storočia okolo nej vznikol Treptowský park, jeden z najdôležitejších na juhu mesta. Pôvodný Gasthaus bol vážne poškodený počas druhej svetovej vojny, koncom štyridsiatych rokov 20. storočia ho preto zbúrali a nahradili novou kaviarňou podobných rozmerov, architektonicky však výrazne odlišnou, v neorenesančnom štýle, bez portika. Hoci objekt zobrazený na platidle nenávratne zmizol, ide o jednu z mála pamiatok, ktoré sa v sérii objavujú a v roku 1920 ešte existovali. Väčšina kresieb „Notgeld“ (núdzových platidiel) totiž ilustruje berlínske reálie z konca 18. alebo začiatku 19. storočia, ktoré na začiatku 20. storočia zanikli alebo sa výrazne zmenili.

Zatiaľ čo na rubovej strane bankovky je séria odlišná, líc vo všetkých emisiách zostáva celkom rovnaký: dekoratívna ilustrácia zobrazuje vzpriameného medveďa, ktorý sa objavuje na historickom erbe mesta Berlín, čím jednoznačne identifikuje miesto vzniku platidla. V strede je umiestnený nápis „Stadtkassenschein Berlin 9. Sept. 1921 Magistrat der Reichshauptstadt“ (Mestská pokladničná poukážka 9. september 1921 Magistrát hlavného mesta ríše), s podpismi berlínskeho primátora Gustava Bössa a mestského pokladníka Ernsta Kardinga. Vodoznak je viditeľný v pravom poli.

